

ƏLYAZMALAR İNSTITUTUNUN 2023-CÜ İL ƏRZİNDƏ ELMİ FƏALİYYƏTİ ÜRƏK AÇANDIR

Əvvəli 14-cü səhifədə

Bilirik ki, Əlyazmalar İnstitutunda qədim yazılı abidələrin tədqiqi və nəşri ilə bağlı bir çox vacib tədqiqat işlər aparılır. Bəs ötən ilin Elmi tədqiqat işləri planında yer alan ən mühüm işlərdən hansıları qeyd edə bilərsiniz?

İnstitut hər il olduğu kimi ötən il də Azərbaycan ədəbi və elmi-ictimai fikrinin biziñ gelib çatmış maddi nümunələrinin türkdilli, farsdilli, ərəbdilli, multidisiplinar əlyazmaların, daşbasma kitab-larının, tarixi-arxeoqrafik sənədlərin, şəxsi arxivlərin toplanması, sistemə salınması, qorunması, tədqiqi, kataloqlaşdırılması, bibliografiyaların hazırlanması, resursların elektronlaşdırılması, beynəlxalq arenaya çıxarılması və təhlili istiqamətində “Mətinşünaslıq, elmi-təqnidə mətnlərin tərtibi, ilkin mənbələrin tədqiqi və nəşri”, “Mənbəşünaslıq, tarixi mənbələrin tədqiqi və nəşri”, “Yazılı materialların dezinfeksiya və konservasiyası. Stasionar və səyyar sərgilərin təşkil” və “Kitabşünaslığın, bibliografiyaşünaslığın, kitabxanaşunaslığıñ nəzəri və təcrübə məsələlərinin tədqiqi” adlı problemlər üzərində işləmişdir. İl ərzinə institutda 14 elmi-nəzəri, tətbiqi və elmi-praktiki mövzü ətrafında 71 iş icra olunmuşdur. Hansı iş mühümdür? Bu suala cavab vermək çötür. Çünkü plana məhz elmi zərurət kəsb edən işlər daxil edilir. Onların bir neçəsinə sadalaya bilərem: İnstitutda saxlanılan Qarabağa dair əski çap kitabları kataloquğunun tərtibi və nəşrə hazırlanması, Mirzə Rəhim Fənannın “Əsərlər”inin ilk dəfə ayrıca kitab halında dərc olunması, Məhəmməd ağa Müctehizadənin şeirlər toplusunun və “Səfərnəma” əsərinin nəşrə hazırlanması, “Qarabağ şairlərinin şeir antologiyası”nın tərtibi, Məhəmməd Qarabağı və onun ilahiyyata dair əsərlərinin tədqiqi, Nizami Gəncəvi “Xəmsə”sinin elmi-təqnidə mətninin yenidən işlənmiş və təkmiləşdirilmiş nəşrinin hazırlanması və s. bunların içinde daha çox seçilir. Bu işlərin icraçıları sırasında görkəmli Qarabağşunas alim, fil.e.d. Raqub Kərimovun adını xüsusi qeyd etmeliyəm.

Bəs institutun beynəlxalq sferada fəaliyyəti tədqiqat obyekti olubmu?

İnstitutun Beynəlxalq elmi-mədəni əlaqələr şöbəsinin müdürü, fil.ü.f.d., dosent Nigar Babaxanovanın rəhbərliyi altında “AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun beynəlxalq əlaqələrinin tədqiqi” işi icra olunub. Bu tədqiqat işi institutumuzun dünyada eyni statusa malik elmi-mədəni müəssisələr arasında yerini görməyimizə, gələcək perspektivləri müəyyən etməyimizə yardım edir.

Beynəlxalq əlaqələrdən danışmışkən ötən il xarici ölkələrlə əlaqələrinizdən nə deyə bilərsiniz?

İnstitutumuz ötən il Ukrayna Drago-manov adına Milli Pedaqoji Universiteti, Hollandiya, Haaqa “Zero Project Foundation” təşkilatı, Əl-Ferabi adına Qazax Milli Universitetinin “Yazılı abidələr və Mənəvi ırs” elmi-tədqiqat Mərkəzi ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq memorandumları imzalayıb. Akademik Teymur Kərimli başda olmaqla əməkdaşlarımız Vyana, Sankt-Peterburg, Aşqabad, Kazan, Aydın, Ərzurum, London, Səmərqənd, Daşkənd, Berlində elmi ezamiyətdə olublar. İnstitutumuzun şöbə müdürü, tarix ü.f.d., dosent Cavid Cəfərov Polşada nəşr olunan “Web of Science”

və “Scopus” indeksli “The Journal of International Studies” beynəlxalq elmi jurnalının redaksiya heyətinə üzv seçilib

2023-cü ildeki nailiyyətlərinizdən nələri xüsusi qeyd etmək istərdiniz?

Ötən il institut əməkdaşlarının 25 kitabı çap olunub, Web of Science və Scopus bazasında indeksləşən jurnallarda 2 məqaləsi, xarici ölkələrin nüfuzlu jurnallarında 16 məqaləsi, ölkəmizdə 66 məqaləsi, dövri mətbuatda 30 məqaləsi, 25 konfrans materialı xaricdə, 52-i ölkədə dərc olunub. Digər mühüm nailiyyətimiz ilə yanaşı, ötən il institutumuzun xəzinəsində qorunan Xurşidbanu Natəvanın “Gül dəftəri” UNESCO-nun “Dünya yaddaşı” reyestrinə daxil edilib, Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən şəxsi kolleksiyalarda qorunañ XVII əsr-XX əsrin əvvəllərində üzü köçürülen 53 əlyazma abidesi əldə olunub, “Molla Nasrəddin” satirik jurnalının ilk orijinal elektron bazasının yaradılması adlı elmi-tədqiqat layihəsi icra edilib. “Xurşidbanu Natəvanın “Dünya yaddaşı” reyestrinə daxil edilmiş “Gül dəftəri”nin rəqəmsal bədii tərtibati, transliterasiya və nəşri” adlı elmi tədqiqat programının icrası həyata keçirilib və s.

Əlyazmalar İnstitutunda elektron elmin vəziyyəti bərədə nə deyə bilərsiniz?

Əlyazmalar İnstitutunun Elektron kitabxanasının və Əlyazmaların elektron kataloğunun zənginləşdirilməsi üzrə aparılan işlər ötən il də uğurla davam edib. 2023-cü il ərzində 2302 nüsxə - 502 736 səhifə təşkil edən əlyazma elektronlaşdırılıb. Hazırda Elektron kitabxananın bazasına 10115 nüsxə - 2752016 səhifə əlyazma daxil edilib. Hesabat dövründə Nizami Gəncəvi “Xəmsə”sinin ABŞ Uolters İncəsənət Muzeyində saxlanılan əlyazma nüsxəsindəki “Atabəy Qızıl Arslanın şair Nizami Gəncəvinin qarşılması” adlı miniatürün rəqəmsal versiyası süni intellektin tətbiqi sayəsində bərpa edilib. İnstitutunun alımlarının əsərlərinə 2023-cü il ərzində xarici jurnallardan 38 dəfə, yerli nəşrlərdən isə 74 dəfə istinad edildiyi müəyyən edilib.

Bilirik ki, elmdə varislik əsas şərtir. Bəs instituta elmlə təhsilin ineqrasiyası hansı səviyyədədir?

Əlyazmaşünaslıq fəaliyyətində elmin tədrisə ineqrasiyası prioritət istiqamət-lərdəndir. Ötən il institutda Bakı Dövlət Universiteti, Bakı Slavyan Universiteti və Bakı Avrasiya Universitetinin bir qrup tələbələri təcrübə keçiblər.

Ümumiyyətlə, kadr hazırlığı institut-tumuzda səmərəli təşkil olunub. Ötən il əməkdaşlarımızdan 6 nəfər fəlsəfə doktoru diplому, 1 nəfər dosent attestatı alıb, 2 nəfər elmlər doktoru, 3 nəfər fəlsəfə doktoru dissertasiyası müdafiə edib.

Təşəkkür edirik, Əzizəgə müəllim. Görünür ki, hər il olduğu kimi 2023-cü ilde də Əlyazmalar İnstitutunun əməkdaşları səmərəli çalışmış və mühüm nailiyyətlər əldə etmişlər. Size yeni 2024-cü ildə də uğur, bol nailiyyətlər dileyirik.

**Vəfa Sahibqızı
AMEA M. Füzuli adına
Əlyazmalar İnstitutunun
Bibliografiya şöbəsinin
redaktoru**